

#viharbaraen

Text: Lisa Berg Bild: Silvy Strand

Visby 2030-12-10

2015 lovade världens ledare oss barn en bättre framtid. Jag var 10 år då. Aldrig trodde jag att den här framtiden var möjlig. Jordens folk beslutade om 17 Globala Mål som alla skulle jobba med. Det skulle göra världen bättre. Det är den!

När jag var 10 år träffade jag 16 andra barn som berättade för mig om målen - jag bestämde mig för att bli Planetskötare! Världens viktigaste arbete. Vi har bara en planet, vilket inte alla verkar förstå. Jag minns att 2016 levde människorna i Sverige på ett sätt som skulle kräva att vi hade mer än TRE jordklot. Det betyder att de inte levde speciellt hållbart. Men det ändrade vi på! Tack vare att jag och mina vänner blev Planetskötare.

Du är viktig! Utan dig och dina vänner räddar vi inte planeten. Hjälp mig att kämpa för vår framtid. Där har alla människor samma rättigheter och möjligheter, oavsett var de bor, vilken hudfärg de har, vilket kön de har eller hur mycket pengar de har. Tillsammans kommer vi att lösa utmaningarna med plaster i haven, utsläpp från bilar och fabriker, sjukdomar och krig. Med en bra utbildning, vilja och medmänsklighet kan vi förändra framtiden.

Alla är viktiga för vår framtid.

/ Kim

1 INGEN FATTIGDOM

Fattigdom kan kännas avlägset, som något som finns i andra länder. Det finns överallt. I Sverige finns det många barn som bor i familjer med dålig ekonomi. Det finns till och med barn som saknar ett hem.

Det är viktigt att vi gör vad vi kan för att avskaffa fattigdom. Fler människor med bättre ekonomi innebär fler utbildade, mätta och glada människor. Fulla av möjligheter.

Du kan hjälpa till genom att skänka sådant du inte använder och införa regler om att man ger bort egengjorda saker eller upplevelser när det är dags för kalas.

Då kan alla vara med.

INGEN HUNGER 2

Just nu är 850 miljoner människor i världen hungriga. Några av dem bor här. Om man är hungrig får man inte i sig tillräcklig med näring för att orka gå i skola eller arbeta.

Samtidigt slängs massor av mat. Vi och affärerna måste bli bättre på att köpa in lagom mycket så vi inte slänger mat som ligger och blir gammal.

TIPS!

- 🌍 Använd all mat som finns i kylskåpet.
- 🌍 Kolla med chefen i din närmaste affär om de kan tänka sig att sälja kantstötta frukter och grönsaker lite billigare, istället för att kasta.

3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Om du mår bra är chansen större att du är med och påverkar och bidrar till att samhället utvecklas. I Sverige har vi därför gratis sjukvård och medicin för alla barn. Så bra är det inte i alla länder.

Alla måste må så bra som möjligt. Då är det viktigt att mediciner som t.ex. antibiotika fungerar. Idag finns det vissa risker med att bakterier inte dör av antibiotika. Bakterierna har byggt upp ett skydd eftersom vi använder för mycket antibiotika både när vi är sjuka, men även när vi föder upp djur.

Din kropp mår bra av att äta god och nyttig mat. Den mår även bra av frisk luft och av att röra på sig. Det gör att du håller dig friskare eftersom kroppen blir mer motståndskraftig. Spring, cykla, hoppa, promenera och umgås med dina vänner utomhus.

Å du! Om du använder cykelhjälm, reflexer och lampor när du är ute i trafiken minskar risken för olyckor och du kan fortsätta förändra världen.

Kroppens kemi gör dig lycklig. När någon klappar eller kramar dig släpps ett ämne loss

i kroppen. Detta ämne heter Oxytocin. Det gör att du mår bra. Kramas mycket.

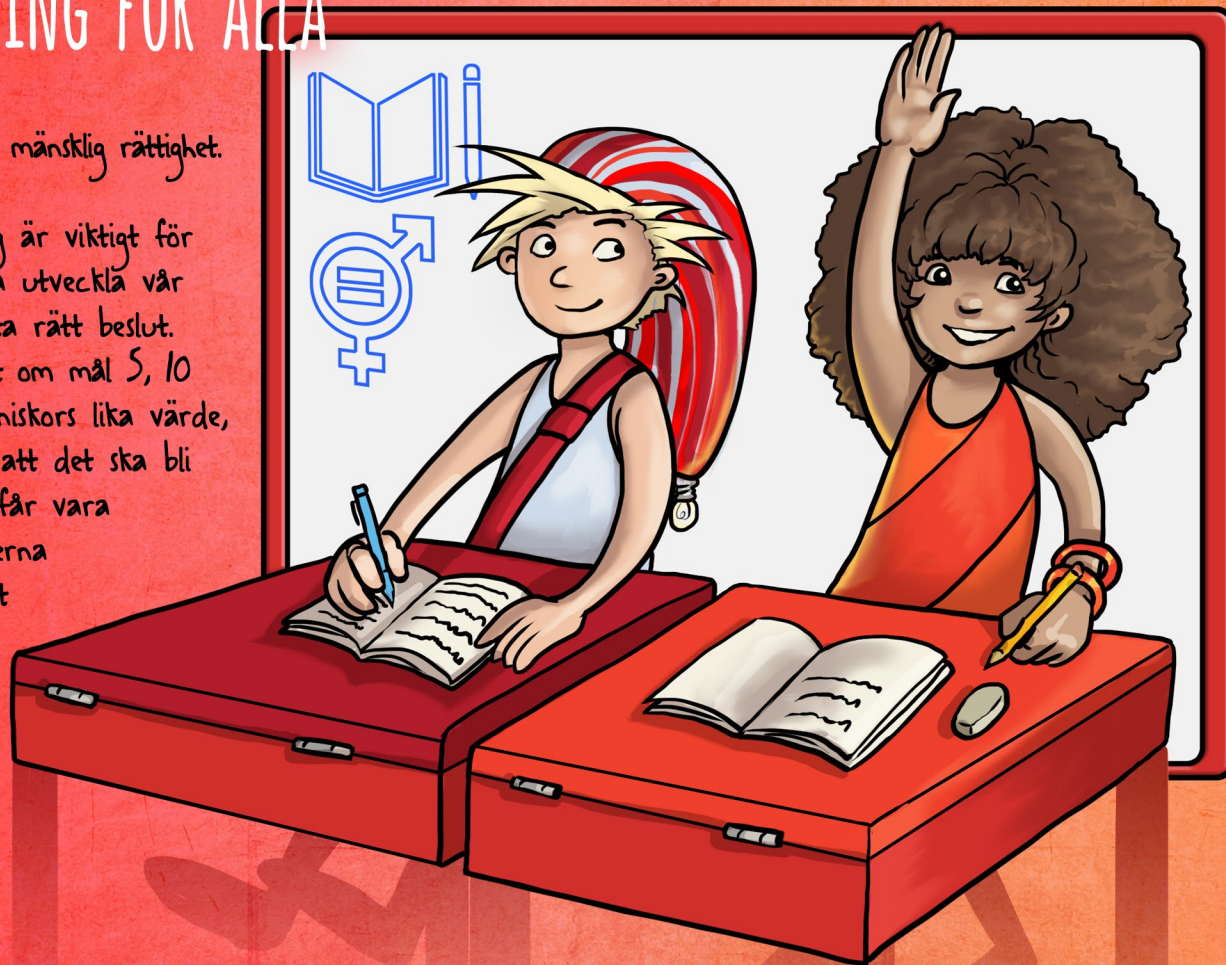
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet.

Forstkarna säger att utbildning är viktigt för att vi ska må bra och kunna utveckla vår värld. Med kunskap kan du ta rätt beslut. Om du t.ex. har lärt dig något om mål 5, 10 eller 16 som handlar om människors lika värde, då kan du ta ett beslut för att det ska bli så, exempelvis se till att alla får vara med att spela fotboll på rasterna eller att alla får möjlighet att vara med på allting.

I Sverige har vi skolplikt men i flera länder finns barn som inte får eller kan gå i skolan.

Du har alla möjligheter.

JÄMSTÄLLDHET 5

Jämställdhet betyder att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Jämställdhet är ett måste för att vi ska kunna leva hållbart och i fred.

Världen blir bättre då pojkar och flickor kan bidra på lika villkor genom sina resurser och kunskaper. Alla barn har fantastiska förmågor, idéer och drivkrafter. Det måste vi ta tillvara på.

På din skola finns en läroplan. I den står det att alla ska behandlas lika oavsett kön.

Är det så?

6 RENT VATTEN OCH SANITET

Vattnet som finns på jorden har funnits här sen jorden bildades. Vattnet vi dricker är samma som det dinosaurierna drack. Det går runt i ett fantastiskt kretslopp. Problemet är att vi smutsar ner vattnet på ett helt annat sätt än dinosaurierna och därför måste vi rena vattnet. Spola bara ner kiss, bajs och toalettpapper i toaletten.

I andra länder finns familjer som inte har rent vatten eller toalett. Fundera över hur det skulle vara. Var skulle du bajsas om ni inte hade toalett hemma?

På flera ställen i Sverige är det brist på grundvatten och vi måste hjälpas åt att spara på det vi har. För att försöka lösa bristen på vatten måste vi alla hjälpas åt och tänka ut smarta lösningar så att vattnet räcker.

Vilken är din bästa idé?

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

En energikälla är något som finns i naturen och som kan omvandlas till el och värme. Energi kan fås från sol, vind, vatten, uran, kol, olja, ved eller annan biomassa.

Energikällor som kan användas om och om igen kallas förnybara energikällor. De är sol, vind, vatten, biomassa. De är bäst!

Eftersom vi gillar el och använder mycket måste vi försöka påverka alla att använda så mycket förnybar el-energi som möjligt, då räcker jordens resurser till fler.

ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR 8 OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Mer än hälften av alla i världen som arbetar har oschyssta anställningar. Det kan handla om låg lön, konstiga arbetstider och elaka chefer. Många gånger är kvinnor och barn värst drabbade (ja, det finns barn som måste jobba).

Du kan hjälpa till genom att köpa saker som är märkta med Fairtrade. Det är en märkning på varor som tillverkas på ett bra sätt.

Om vi som handlar vill ha bra saker kommer tillverkarna att vara tvungna att behandla sina anställda rättvist för att få sälja sina varor.

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATION OCH INFRASTRUKTUR

Är du klurig, finurlig och påhittig?

Du kan ha lösningen på framtidens problem. Dina innovationer kan vara de som hjälper industrin att tillverka saker på ett hållbart sätt.

Kanske är det du som kommer på hur man kan bygga vägar och avloppssystem på ett nytt och spännande sätt.

Kör hårt! Innovera mera!

MINSKAD OJÄMLIKHET 10

Vår planet tillhör alla.

Inga länder eller gränser kan ändra på det. Vi måste dela på resurserna. Jämlikt.

Jämlikhet betyder att alla har lika rättigheter. Det ska inte spela någon roll vilket land du bor i eller kommer ifrån, vilken hudfärg, kön eller religion du har.

Alla ska ha samma möjligheter!

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Städerna växer snabbt eftersom många flyttar dit. Det ställer krav på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt att leva. Vi måste tänka om och tänka nytt. Det är spännande och möjligheterna är oändliga eftersom den nya staden ännu inte finns.

För att vi, städerna och naturen ska må bra är det viktigt att vi planterar träd och växter i städerna. De hjälper bland annat till med att skapa mysiga miljöer, ta hand om föroreningar och sänka temperaturen.

12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Att tillverka och handla massor med saker påverkar miljön på ett negativt sätt.

Därför måste vi se till att bara handla det vi behöver och det ska vara tillverkat på ett schysst sätt och av ofarliga ämnen.

Något som är kul och kreativt är att försöka tillverka något nytt av något gammalt. Använd din fantasi och återvinn, återanvänd och återbruka!

Gör en cool nyckelring av ståltråd och kugghjulen från en gammal klocka!

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN 13

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. En stor andel av de ökade utsläppen kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi och som vi använder som t.ex. bränsle i våra bilar. Därför stiger värmen på jorden, vilket i sin tur leder till att balansen rubbas och det kan bli naturkatastrofer, svårare att odla eller svårt att få tag i rent vatten.

Vad kan vi göra?

Jo, cykla och promenera. Om du inte måste köra bil, ta cykeln!

14 HAV OCH MARINA RESURSER

Det finns mycket föroreningar i haven. I Stilla havet har det bildats en hel kontinent som är gjord av plast. I Östersjön finns också massor av plast. Fiskarna blir färre och färre. Haven mår dåligt. Vi människor måste skärpa oss!

Det är dags att lära sig hur vi kan bevara och använda haven och de marina resurserna på ett sätt som gör att haven inte blir sämre.

Det finns forskare som börjat odla alger i haven, som en åker, fast i havet. Alger kan användas i mat, göras batterier av, till biogas eller kanske till plast.

Det kan bli en fantastisk resurs.

Vi bor på en finurlig planet där allting är skapat för att vi ska kunna få hjälp av varandra. När naturen hjälper oss kallas det ekosystemtjänster.

Ett exempel på det är träd som svalkar eller ger oss syre.

Allt i naturen har en uppgift - därför är alla viktiga och mångfald en nödvändighet.

Våld i alla former är det största hotet mot utveckling!

Inga framsteg kan nås i en värld med våld, konflikt eller hot om våld. Fred och frihet är enda lösningen. Att människor har möjlighet att påverka och vetskap om att lagen behandlar alla lika gör att det blir färre konflikter.

Du och dina kompisar måste hjälpas åt att lösa konflikter innan det slutar med bråk. Slagsmål slutar aldrig bra, för någon.

Precis som krig.

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Det kommer krävas massor med jobb och engagemang för att vår framtid ska bli så ljus som vi önskar.

Det är därför vi alla behövs!

Alla på vår planet måste hjälpas åt.

Alla kan göra något och det är tillsammans, som Planetskötare, vi bygger framtiden!

PLANETSKÖTARDIPLOM

Hur ser du ut som planetskötare år 2030?
Fyll i en cool frisy och färglägg figuren!

Jag heter:

Mål jag vill prova att jobba med:

Saker jag skulle vara duktig på:

En bra Planetskötaridé jag kommit på:

Som Planetskötare lovar jag att hjälpa till att jobba för en bättre värld för alla, att behandla alla människor jag möter väl. Jag lovar också att berätta för så många jag kan om de 17 Globala Målen och hur viktigt det är att vi alla hjälps åt!

VILL DU VETA MER?

Läs mer om de Globala Målen och hur vi jobbar med att rädda världen här:

www.fenomenalen.se

www.globalamalen.se

Vad kan du göra för att hjälpa till?

Det finns många som är med och gör världen bättre!

www.wwf.se

www.raddabarnen.se

www.redcross.se

www.wateraid.org

www.unicef.se

www.greenpeace.org

www.havochvatten.se

www.naturvardsverket.se

www.globalportalen.org

www.un.org

www.svensktvatten.se

www.naturskyddsforeningen.se

www.smhi.se/klimat

www.gotland.se

www.livsmedelsverket.se

www.lansstyrelsen.se

www.swedesd.uu.se

www.energimyndigheten.se

www.fairtrade.se

www.amnesty.se

www.sverigeskonsumenter.se

www.sos-barnbyar.se

www.energikunskap.se

www.sida.se